

Залежнасць

— Ці дзейнічае ваша праграма на людзей згубна? Ці можа чалавек наогул памерці падчас сеансу? Хіба тое, што дзесяцца з чалавекам у віртуальнасці, не адлюстроўваецца на яго арганізме ў рэальным свеце, як гэта любяць паказваць у фантастычных фільмах?

— На ўсе пытанні адзіны адказ: безумоўна, не! У вас састарэлае ўяўленне аб віртуальнай рэальнасці. У працэсе ўспрымання віртуальнасці ўдзельнічае толькі мозг. Інфармацыя падаецца толькі на зоны мозгу, якія ўспрымаюць пачуцці, абмінаючы зоны, што перадаюць гэтыя пачуцці на цела. Так што нават калі чалавек атрымлівае калецтва ў віртуальнасці, то ў рэальнасці яго арганізм застаецца непашкоджаным. Тое ж самае можна сказаць і пра смерць. Ды і наогул за бяспеку можаце не турбавацца. У нашым мінскім філіяле выкарыстоўваецца самае найноўшае абсталяванне, такое ж, як у Амерыцы ці Кітаі. І да таго ж для ўваходу ў нашу віртуальнасць не трэба свідраваць дзірку на патыліцы.

— Ха, я зразумеў ваш жарт пра дзірку у галаве. «Матрыца», я памятаю такі фільм. Сябры, нагадваю, што перада мной сядзіць дырэктар мінскага прадстаўніцтва фірмы «Watch», вядучага распрацоўніка і распаўсюдніка віртуальных атракцыёнаў.

Сяргей, пазяхаючы, увайшоў на кухню і кінуў позірк на экран тэлевізара, убудаванага ў сцяну над сталом. У эфіры ішла перадача «Добрай раніцы, Мінск». На экране малады вядучы пра нешта распытваў бізнэсоўца ў стылёвым гарнітуры.

Сяргей паставіў пакет з ежай у мікрахвалёўку і міжволі

прыслушаўся да іх размовы:

— Зараз навінкай сезону і сусветным хітом з’яўляецца праграма віртуальнай смерці, распрацаваная вашай кампаніяй. Раскажыце, калі ласка, пра яе падрабязней.

— Вядома, вядома. Адрознівае прадбачу наступныя пытанні, і магу з упэўненасцю сказаць, што яна цалкам бяспечная для чалавека. Тэставанне не выявіла ніякіх адмоўных адхіленняў у паддаспытных. Праграма паспяхова выкарыстоўваецца ўжо амаль год. Ніводнага адмоўнага інцыдэнта за гэты час не адбылося.

— Зразумела.

Печка падала сігнал гатоўнасці. Сяргей дастаў свой сняданак, прысеў за стол і пачаў есці, глядзячы адным вокам у талерку, а іншым у тэлевізар. Прадстаўнік фірмы «Watch» працягваў сваю прамову:

— Слоганам нашай рэкламнай кампаніі ёсць выраз: «Перажыві тое, што яшчэ ніхто не перажываў!» Я вольны, напрыклад, цалкам з ім згодны. Такую паўнату пачуццяў і вастрыню адчуванняў, якую забяспечвае наша праграма, можна атрымаць хіба што пры рэальнай сваёй смерці, ды і тое не ад усякай. Але ж вы не будзеце чакаць гэтага ўсё сваё жыццё?

— Так, вядома.

— Таму прыходзьце да нас і атрымаеце ўсё ў найлепшым выглядзе. І не забудзьцеся, сёння першы дзень запуску праграмы віртуальнай смерці і таму ўсім наведвальнікам будзе зніжка 50%, а кожны дзiesiąты можа прайсці сеанс бясплатна.

Бізнесовец так пільна паглядзеў у камеру, што Сяргею падалося, што дырэктар «Watch» глядзіць прама яму ў вочы. Рука з лыжкай замерла на паўдарозе ад талеркі да

рота.

— Вядома. Гэта важна, — голас вядучага вывеў Сяргея са здранцвення, — Надышоў час развітвацца. Дзякуй вам за цікавую гутарку. Да пабачэння. Нагадаю вам, дарагія тэлегледачы, што з намі быў дырэктар мінскага філіяла фірмы «Watch». А цяпер пра тое, што вас чакае ў працягу нашай праграмы.

Сяргей акурат разабраўся з рэштай сняданку і пачаў збірацца да выхаду. Накінуў куртку, захапіў заплечнік і хуткім крокам выйшаў на лесвічную пляцоўку. Ліфт чакаць было доўга і Сяргей пачаў спускацца ўніз пехам. Ён па звычцы не зачыніў дзверы і хатняя праграма замкнула выхад самастойна, як толькі гаспадар аддаліўся ад кватэры на некалькі дзясяткаў метраў. Разам з тым выключыўся тэлевізар, пагасла святло на кухні і ў пакоі, а з-пад ложка выехаў робат-пыласос і прыняўся за працу.

У офісе Сяргея выдаўся цяжкі дзень. Хлопца літаральна завалілі дакументацыяй, з якой ён так і не змог разабрацца да канца працоўнага дня. Прышлося браць некаторыя паперы дадому. Раздражнёны і стомлены Сяргей ехаў у машыне па праспекце Францыска Скарыны. Галава яго была поўная змрочных думак. Штодзённае руціннае паўтарэнне адных і тых жа дзеянняў скоўвала волю Сяргея. Сняданак, паездка на працу, дзе кожны дзень прыходзілася пералапачваюць горы дакументаў, затым зноў дарога дадому, некалькі гадзін сумнага сёрфу ў інтэрнэце і нядоўгі, нервовы сон, а затым усё па новай. Пакутліва хацелася вырвацца з гэтага зачараванага кола.

На скрыжаванні загарэлася чырвонае святло. Пагружаны ў свае думкі Сяргей не заўважыў гэтага і працягваў ехаць далей. Праз секунду спрацавала сістэма аўтагармажэння,

Сяргея кінула на стырно, ён моцна прыклаўся ілбом аб цвёрды пластык. Гэта разлавала Сяргея і вярнула ў рэальны свет.

— Халера, што за бздур, павырубаў бы ўсю гэтую электроніку! — вылаяўся Сяргей.

Паціраючы лоб далонню, хлопец азірнуўся па баках. Над дарогай лунала, палаючы усімі колерамі вясклі, галаграфічнае рэкламнае палатно.

— Наведай «Watch»! Толькі сёння і толькі для цябе зніжка 50% на сеанс віртуальнай смерці. Кожны дзясятая праходзіць сеанс бясплатна. Спяшайся!

Сяргей ўспомніў ранішняю перадачу. У ім прачнулася цікавасць да віртуальных забаваў.

— Чаму б і не? — падумаў ён. — Дома ўсё адно няма чаго рабіць.

Прастаяўшы пяць хвілін у невялікім заторы, Сяргей перабудаваўся ў левы шэраг і павярнуў да офіса фірмы «Watch».

Вялізныя літары з назвай фірмы луналі над дахам старога, але цалкам адрамантаванага дома ў самым цэнтры сталіцы. Сяргей завёў машыну на бясплатную падземную паркоўку пад будынкам офіса «Watch». Тут ужо было досыць шмат аўтамабіляў і месца для стаянкі давялося выбіраць доўга. Сяргей падумаў, што наўрад ці гэта ўсё машыны аматараў віртуальных забаў — было тут і шмат тых, хто проста скарыстаўся выгодамі бясплатнай паркоўкі ў загружаным цэнтры горада. Па выхадзе з машыны Сяргей накіраваўся да бліжэйшага ліфта. Хлопец націснуў кнопку выкліку і дзверы бяшумна раз'ехаліся.

У прасторым холе наверху ўсё было зроблена па апошнім слове тэхнікі і ў адпаведнасці з найноўшымі

павеамаі дызайнерскага мастацтва. Тоўстыя шклянныя калоны падтрымлівалі празрыстую столь, за якой было відаць надзіва чыстае начное неба з шматлікімі пацеркамі зорак.

— Галаграма, відаць — падумаў Сяргей, — у вялікіх гарадах зор ужо даўно не бачна.

Уздоўж сцен вузкай стужкай неслася паласа навін, рэкламы і біржавых зводак. Мяккае святло, здавалася, лілося адусюль, яўных кропак асвятлення бачна не было.

Удосталь налюбаваўшыся зорным небам, Сяргей накіраваўся да стала адміністратара. Хоць сталом гэты цуд тэхнікі назваць было цяжка. Гэта быў доўгі і выгнуты экран, па якім трансляваліся рэклама і ролікі найлепшых віртуальных гульняў, створаных фірмай. Сяргей падышоў да адміністратара, не адрываючы позірку ад таго, што разгортвалася на экране. Велізарны дзяцюк у рагатым шлеме і са здаравеннай сякерай раскідваў натоўпы атакуючых ворагаў. Унізе экрана красаваўся надпіс: «Адчуй лютасць Одзіна». Усё гэта было падобна на сцэну з якога-небудзь гістарычнага басвіка апошніх гадоў. Нават не верылася, што гульня можа быць настолькі рэалістычнай.

— Чым магу быць карысны? — адцягнуў Сяргея ад сузірання подзвігаў адважнага вікінга адміністратар.

— Я хацеў ... — пачаў казаць Сяргей і азірнуўся па баках. Людзей у прасторным холе было мала: некалькі чалавек накіроўвалася да выхаду, адзін выходзіў з дзвярэй у пльбіні залы. Выгляд у таго быў нейкі разгублены і ў той жа час узрушаны.

— Сеанс віртуальнай смерці пакідае вельмі моцнае ўражанне, — з усмешкай сказаў адміністратар, злавіўшы кірунак позірку Сяргея.

Хлопец спахапіўся і працягнуў:

— Я таксама хацеў бы прайсці сеанс віртуальнай смерці.

— Вы, напэўна, чулі пра 50% зніжкі на сёння? — твар адміністратара азарыўся яшчэ адной усмешкай.

— Так, — аўтаматычна адказаў Сяргей, працягваючы азірацца па баках, быццам першакласнік перад піўным ларком.

— Ды вы не хвалойцеся, усё цалкам бяспечна.

— Я не хвалюся, — апамятаўся Сяргей, — проста цікава, які я па ліку.

— А, вы пра гэта, — усмешка не сыходзіла з твару адміністратара. — Хачу вас засмуціць, вы не дзясяты. Але скажу вам па сакрэце, вы былі блізкія, вельмі блізкія, вы дзявяты кліент пасля папярэдняга шчасліўца.

Сяргею ўвесь час не шанцавала ў такіх рэкламных акцыях. Кожнаму трэцяму — зніжка, для кожнага пятага — падарунак, кожнаму дзясятаму — бясплатны сеанс. А як ні прыйдзеш то другі, то чацвёрты, то, як цяпер дзявяты.

— Колькі з мяне? — упэўнена вымавіў Сяргей, ён канчаткова вырашыў прайсці ўсе выпрабаванні гэтай хвалёнай віртуальнай смерці.

— Пяцьдзясят рублёў, — ветліва адказаў адміністратар, не здымаючы з вуснаў ветлівай ўсмешкі.

Сяргей працягнуў банкаўскую картку і атрымаў маленькую пласцінку з эмблемай фірмы.

— Заходзьце ў тэа дзверы, — паказваў дарогу адміністратар, — кабіна нумар шэсць.

— Дзякуй.

Шырокія шкляныя створкі бяшумна раз'ехаліся прама перад Сяргеем, прапускаючы таго ў доўгі калідор, па абодва бакі якога цягнуліся дзверы, падпісаныя нумарамі. Сяргей накіраваўся да шасцёркі, каля якой ужо стаяў малады

чалавек у касцюме з бэйджам на лацкане.

— Я аператар віртуальнага вылічальнага цэнтра, я буду праводзіць з вамі сеанс ВС, — адрапартаваў малады чалавек, які хутчэй паходзіў на вышыбалу ў модным клубе, чым на тэхніка-аператара.

Сяргей працягнуў яму картку. Бамбіза ўзяў пласцінку, павярнуўся, засунуў яе ў шчыліну замка і дзверы адчыніліся. Аператар жэстам запрасіў Сяргея ўвайсці. За дзвярыма знаходзіўся невялікі пакой, напоўнены прытушаным святлом. У цэнтры пакоя стаяла крэсла, падобнае на стаматалагічнае, у якім чалавек знаходзіцца ў напаўляжачым стане. Аператар зачыніў дзверы і падышоў да Сяргея.

— Пачнем! — бадзёра сказаў ён голасам маладога стаматолага, якому ўпершыню давялося вырываць зуб у жывога чалавека.

Сяргею раптам стала не па сабе. Боязь незразумелай тэхнікі, якая нагадвала пра зубны боль, дапаўнялася страхам перад самой віртуальнасцю.

— Які чорт мяне тузануў пайсці на гэта? — думаў ён.

— Сядайце, — аператар падвёў Сяргея да крэсла.

Розныя невясёлыя думкі раіліся ў галаве Сяргея, калі ён апускаўся ў «стаматалагічнае» крэсла, якое аказалася, дарэчы, вельмі зручным.

Аператар падышоў ззаду, пачакаў, пакуль Сяргей уладкуецца на месцы зручней, і надзеў яму на галаву шлем. Шлем быў глухім і закрываў амаль усю галаву. Нічога са звыклых стэрэа-экранчыкаў перад вачыма або навушнікаў каля вушэй у ім не было. Толькі нешта стала лёгка паколваць віскі і патыліцу пасля таго як аператар запусціў машыну.